

Risto Vänskä

PÄÄTÖS KULLANHUHDONTALUVAN MYÖNTÄMISESTÄ

Kullanhuuhdentalupahakemus

Hakija: Risto Vänskä

Vireilletulopvm: 16.9.2013
Etuoikeuspvm: 16.9.2013
Hakemuksen tarkoitus: Kullanhuuhdonta valtion omistamalla alueella.
Kaivoslain (621/2011) 4 luvun 22 §:n mukaan kullanhuuhdontaan valtion omistamalla alueella on oltava kaivosviranomaisen lupa.

PÄÄTÖS

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto myöntää kaivoslain (621/2011) nojalla Risto Vänskälle kullanhuuhdentaluvan lupatunnuksella HL2013:0026. Tällä luvalla jatketaan luvan KaivNro 8721 voimassaoloa.

Perustelut: Hakija on osoittanut, että kaivoslaissa säädetyt edellytykset täyttyvät eikä luvan myöntämiselle ole kaivoslaissa säädettyä estettä. Kaivoslaki (621/2011) 45 § ja 50 §.

Kullanhuuhdentaluvan haltijalla on tässä luvassa mainitulla kullanhuuhdonta-alueella yksinoikeus etsiä ja kartoittaa maaperässä esiintyvää kultaa, ottaa talteen ja hyödyntää maaperässä esiintyvää kultaa huuhtomalla sekä ottaa talteen ja hyödyntää huuhtonnan sivutuotteena irtomaasta löytyvät platinahiput sekä jalo- ja korukivet.

Kullanhuuhdonta-alueen tiedot

Pinta-ala: 4,0 ha
Alueen nimi: Hillakulta
Sijainti: Inari, Räppänävaara, Metsähallituksen hallinnoima valtionmaa. Alueen sijainti ja rajat ilmenevät tämän päätöksen liitetystä kartasta (liite 2).

Päätöksen täytäntöönpano

Kullanhuuhdentalupaan perustuvat toimenpiteet saa aloittaa, kun siihen oikeuttava lupapäätös on lainvoimainen ja luvassa määrätty vakuus on asetettu. Jos kullanhuuhdentalupaan perustuvat toimenpiteet edellyttävät muualla lainsäädännössä vaadittua lupaa, saa toimenpiteen kuitenkin aloittaa vasta, kun asianomainen lupapäätös on lainvoimainen tai toiminnan aloittamiseen on saatu oikeus asiassa toimivaltaiselta viranomaiselta.

Lupamääräykset

Päätöksen voimassaolo:

Kullanhuuhdentalupa on voimassa kolme vuotta päätöksen lainvoimaiseksi tulosta.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 65 §.

Luvan voimassaoloaika on lain sallima enimmäisaika luvan voimassaolon jatkamiselle, koska kullanhuuhdonnan ei katsota aiheuttavan yleiselle tai yksityiselle edulle sellaista vahinkoja tai haittaa, että luvan voimassaoloaika olisi lyhennettävä.

Menetelmät:

Tämä lupa oikeuttaa lapiokaivun suorittamiseen lupa-alueella.

Perustelut: Lupahakemuksen mukaisesti.

Kullanhuuhdonta-alueen kunnossapito

Kullanhuuhtojan on pidettävä kullanhuuhdonta-alue sellaisessa kunnossa, että se täyttää jatkuvasti turvallisuuden vaatimukset eikä haitallisia ympäristövaikutuksia aiheudu. Kullanhuuhdentalupa ei oikeuta pitämään lupa-alueella kullanhuuhdonta-alueeseen kuuluvia rakennuksia, rakennelmia, laitteita tai muuta tavaraa.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 24 §.

Kullanhuuhdentaluvan nojalla tapahtuvasta toiminnasta ja muusta kullanhuuhdonta-alueen käytöstä ei saa aiheutua haittaa ihmisten terveydelle tai vaaraa yleiselle turvallisuudelle, merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa, harvinaisten tai arvokkaiden luontoesiintymien olennaista vahingoittumista, merkittävää maisemallista haittaa eikä vahinkoa alueella sijaitseville kulttuurihistoriallisesti arvokkaille rakennuksille ja niiden pihapiirille.

Poronhoidolle aiheutuvien haittojen vähentäminen

Kullanhuuhdentaluvan haltijoiden on talven ajaksi luiskattava kaivukuopat ja merkittävät ne hyvin tai peitettävä kuopat. Alueelle ei saa jättää myöskään puiden väliin viritettyjä naruja tai köysiä.

Perustelut: Kullanhuuhdentaluvan nojalla tapahtuvasta toiminnasta ja muusta kullanhuuhdonta-alueen käytöstä ei saa aiheutua olennaista haittaa muulle elinkeinotoiminnalle eikä muille lähistöllä olevien alueiden käyttötärpeille haittaa tai vahinkoa.

Alue kuuluu Muotkatunturin paliskunnan alueeseen. Lupamääräyksessä mainituilla toimenpiteillä vähennetään kullanhuuhdonnasta poronhoidolle aiheutuvia haittoja erityisellä poronhoitoalueella.

Saamelais- ja koltta-asioihin liittyvät määräykset

Kullanhuuhdontaluvan haltijoiden on huolehdittava, ettei luvan mukaisesta toiminnasta yksin tai yhdessä muiden vastaavien lupien tai alueiden muiden käyttömuotojen kanssa aiheudu sellaista haittaa, joka olennaisesti heikentäisi edellytyksiä harjoittaa saamelaiselinkeinoja taikka muutoin ylläpitää ja kehittää saamelaiskulttuuria.

Perustelut: Kullanhuuhdontaluvan nojalla tapahtuvasta toiminnasta ja muusta kullanhuuhdonta-alueen käytöstä ei saa aiheutua olennaista haittaa muulle elinkeinotoiminnalle eikä muille lähistöllä olevien alueiden käyttötärpeille haittaa tai vahinkoa.

Alue sijaitsee saamelaisten kotiseutualueella. Annetuissa lausunnoissa esiin tulleet saamelaiselinkeinojen harjoittamiseen ja saamelaiskulttuurin ylläpitämiseen liittyvät yksilöidyt asiat on otettu huomioon tämän luvan lupamääräyksissä. Uuden lain myötä kullanhuuhdonta-alueen suurin mahdollinen koko pieneni seitsemästä hehtaarista viiteen hehtaariin. Tämän seurauksena kullanhuuhdontalupien keskikoko tulee pienenemään ja toiminnan yhteisvaikutus vähenemään.

Kullanhuuhdonta koskeva selvitysvelvollisuus

Kullanhuuhdontaluvan haltijoiden tulee vuosittain toimittaa Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle selvitys talteen otetun kullan ja käsitellyn irtomaan määrästä sekä rakentamisesta kullanhuuhdonta-alueella ja muusta alueen käytöstä.

Selvityksen tulee sisältää:

- 1) talteen otetun kullan määrä grammoina
- 2) käsitellyn irtomaan määrä irtokuutiometreinä
- 3) käytetyt tutkimus- ja työmenetelmät
- 4) kullanhuuhdonta-alueella työskentelevien henkilöiden määrä henkilötyöpäivinä
- 5) työskentelyaika kullanhuuhdonta-alueella
- 6) tehdyt maisemointi- ja jätehuoltotoimenpiteet

Selvitys on jätettävä kaivukautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 28 §, asetus kaivostoiminnasta (391/2012) 9 §.

Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma ja sen noudattaminen

Kullanhuuhdontaluvan haltijoiden on noudatettava viranomaiselle toimittamaansa kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmaa.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 25 §. Kullanhuuhtoja on velvollinen huolehtimaan maa- ja kivennaisjätteen synnyn ehkäisemisestä, sen haitallisuuden vähentämisestä sekä jätteen hyödyntämisestä tai käsittelemisestä.

Vakuus

Kullanhuuhdontaluvan haltijan on asetettava 1400 euron suuruinen pankkitalletusvakuus Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle kaivoslakiin perustuvasta toiminnasta aiheutuneen vahingon ja haitan korvaamista sekä kaivoslain mukaisten jälkitoimenpiteiden suorittamista varten.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 107 §

Vakuus määräytyy kaivumenetelmän ja alueen ominaisuuksien perusteella. Alueella harjoitetaan lapiokaivua ja alue on helposti saavutettavissa. Alueella oleva rakennelma on huomioitu vakuutta määritettäessä.

Ilmoitus kullanhuuhdonta-alueen maastotöistä

Kullanhuuhdontaluvan haltijoiden on ilmoitettava etukäteen kirjallisesti alueen hallinnasta vastaavalle Metsähallitukselle sekä alueen paliskunnalle ja saamelaiskäräjille kaikista maastotöistä, jotka voivat aiheuttaa vahinkoa tai haittaa. Maastotöitä koskevassa ilmoituksesta on käytävä ilmi:

- 1) töistä vastaavan henkilön nimi sekä yhteystiedot;
- 2) arvioitu maastotöiden aloitusajankohta ja kesto;
- 3) tarkempi selvitys, mitä maastotöitä tehdään sekä mitä työmenetelmiä ja koneita käytetään;
- 4) arvio toimenpiteiden määrästä;
- 5) alueella työskentelevien henkilöiden lukumäärä;
- 6) arvio maastotöiden vaikutuksista ympäristöön;
- 7) tarvittaessa selvitys muista seikoista, joilla voi olla merkitystä.

Maastotöitä koskevaan ilmoitukseen on liitettävä kartta, johon on merkitty alue, jolla maastotöitä tullaan tekemään. Ilmoitus on tehtävä viimeistään kuukautta ennen maastotöihin ryhtymistä.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 27 §, asetus kaivostoiminnasta (391/2012) 7 §.

Jälkitoimenpiteet

Kun kullanhuuhdontalupa on rauennut tai peruutettu, on kullanhuuhdontaluvan haltijoiden saatettava kullanhuuhdonta-alue välittömästi yleisen turvallisuuden vaatimaan kuntoon, poistettava rakennukset ja rakennelmat sekä laitteet, huolehdittava alueen kunnostamisesta ja siistimisestä sekä saatettava alue mahdollisimman luonnonmukaiseen ja maisemallisesti tyydyttävään tilaan. Kullanhuuhdontaluvan haltijoiden on tehtävä viipymättä kirjallinen ilmoitus Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle ja Metsähallitukselle, kun edellä mainitut toimenpiteet on saatettu loppuun. Ilmoitus on kuitenkin tehtävä viimeistään vuoden kuluttua luvan raukeamisesta tai peruuttamisesta. Ilmoituksen tulee sisältää tieto jälkitoimenpiteiden päättymispäivästä sekä kuvaus toteutetuista jälkitoimenpiteistä.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 29 §.

Korvaus alueen hallinnasta vastaavalle viranomaiselle

Kullanhuuhdontaluvan haltijoiden on suoritettava Metsähallitukselle vuotuista korvausta 50 euroa hehtaarilta. Kullanhuuhdontakorvaus on ensimmäiseltä vuodelta maksettava viimeistään 30 päivänä siitä, kun kullanhuuhdontalupa on tullut lainvoimaiseksi. Seuraavina vuosina korvaus on maksettava viimeistään 15 päivänä maaliskuuta.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 102 §.

Vahinkojen ja haittojen korvaaminen kullanhuuhdonta-alueella

Kullanhuuhdontaluvan haltijan on korvattava kullanhuuhdonta-alueella tapahtuvasta kaivoslakiin perustuvasta toiminnasta aiheutuneet vahingot ja haitat, jollei jonkin toimenpiteen osalta korvauksesta toisin säädetä.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 103 §.

Luvan muuttaminen

Mikäli kullanhuuhdonta koskevien toimenpiteiden määrässä, laadussa tai aikataulussa tapahtuu sellainen muutos, että lupamääräyksiä on tarpeen tarkistaa, on luvanhaltijan haettava kullanhuuhdontaluvan muuttamista kaivosviranomaiselta.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 69 §.

Luvan jatkaminen

Mikäli luvan voimassaoloa halutaan jatkaa, tulee hakemus luvan voimassaolon jatkamiseksi toimittaa kaivosviranomaiselle viimeistään kaksi kuukautta ennen luvan voimassaolon päättymistä. Hakemukseen tulee liittää lupaharkinnan kannalta tarpeelliset ja luotettavat selvitykset alueella harjoitetun toiminnasta ja siitä, että alueella on edelleen edellytyksiä löytää kultaa.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 66 §, asetus kaivostoiminnasta (391/2012) 27 §.

Rakentaminen

Hakija on hakemuksessa todennut alueella olevan pressurakenteinen huoltokäyttöön soveltuva rakennelma, joka puretaan kaivukauden loputtua pois. Rakennelmaa voidaan pitää kullanhuuhdonnan kannalta välttämättömänä ja kooltaan vähäisinä, kevytrakenteisina ja helposti siirrettävinä.

Luvan saajan on huolehdittava, että alueella olevalla rakennelmalla on muut mahdollisesti tarvittavat luvat voimassa.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 26 §.

Hakijan toiminta alueella on ollut kaivosviranomaiselle toimitettujen vuosiraporttien mukaan aktiivista, eikä alueen hallinnasta vastaava viranomaisella ole ilmoittanut lausunnossaan vastustavansa rakentamista.

Maastoliikenne

Kullanhuuhdonta-alueella ja sen ulkopuolella tapahtuva maastoliikenne edellyttää maastoliikennelain mukaisen luvan maanomistajalta.

Perustelut: Maastoliikennelaki (1710/1995) 2 luku 4§

Lupahakemuksen käsittely

Lupahakemuksesta tiedottaminen

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on tiedottanut hakemuksesta kuuluttamalla siitä 30 päivän ajan Turvallisuus- ja kemikaaliviraston sekä Inarin kunnan ilmoitustauluilla. Hakemus on ollut nähtävillä 13.1.2014 saakka. Lausunnot ja mielipiteet on tullut toimittaa viimeistään 13.1.2014.

Lausuntopyynnöt ja lausunnot hakemuksesta

Hakemuksesta on lähetetty lausuntopyynnöt ja saatu lausunnot seuraavasti:

1) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Muotkatunturin paliskunnalle 13.12.2013
Muotkatunturin paliskunnan lausunto 10.1.2014

Paliskunnan hallitus katsoo, että kyseisestä alueesta on merkittävää haittaa poronhoidolle ja ei puolla lupahakemusta.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Muotkatunturin paliskunnalle 19.2.2014

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on pyytänyt 19.2.2014 lähettämässä kirjeessään Muotkatunturin paliskuntaa tarkentamaan lausuntoaan yksilöimällä kyseisen alueen aiheuttamaa merkittävää haittaa.

Muotkatunturin paliskunta ei ole vastannut täydentävään lausuntopyyntöön.

2) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Metsähallitukselle 13.12.2013
Metsähallituksen lausunto 16.12.2013

Haettu alue sijaitsee Paadarjärven länsipuolella Räppänävaaranjärven rannassa. Haetulta alueelta ei tällä hetkellä tunneta uhanalaisten lajien esiintymiä tai kulttuuriperintökohteita.

Metsähallitus pyytää Turvallisuus- ja kemikaalivirastoa muistuttamaan kaivajaa seuraavista asioista mahdollisen kultanhuuhdontaluvan myöntämisen yhteydessä:

- Kaivutoiminta tulee tapahtua siten, että alapuoliseen vesistöön ei pääse liettymistä aiheuttavaa mineraalainesta eikä ravinteita. Maa-ainesten pääsy alapuoliseen vesistöön voidaan estää riittävällä veden kierrätyksellä ja saostusaltailla.
- Mahdollisille rakennuksille/rakennelmille on hankittava etukäteen luvat
- Kaivukauden päättyessä jyrkät kaivantojen reunat on luiskattava. Reunat on myös merkittävä maastoon riittävän näkyvästi. Näillä toimenpiteillä parannetaan maaston muiden käyttäjien turvallisuutta ja estetään vahinkoja.
- Metsähallituksen kanssa on sovittava mm. seuraavista asioista:
 - o Pystypuiden kaataminen on kielletty. Mikäli kultanhuuhdonta-alueella on puustoa tutkimustyön esteenä, on puiden poistamisesta sovittava ennakkoon

- o Maapuiden ja hakkuutähteiden keruu polttopuuksi vaatii luvan.

Metsähallitus katsoo, että kullanhuuhdontaluvan saaja on kaikilta osin vastuussa

Metsähallitukselle ja/tai kolmannelle osapuolelle kaivutoiminnasta mahdollisesti aiheutuvista vahingoista.

3) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Inarin kunnalle 13.12.2013

Inarin kunnan teknisen johtajan lausunto 20.12.2013

Hakemus kohdistuu alueelle, jolla ei ole voimassa olevaa kunnallista oikeusvaikutteista kaavaa.

Inarin kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen lausunto 17.12.2013

Huuhdontavesien imeyttämistä tulee pitää ensisijaisena veden mukana kulkeutuvan maa-aineksen hallintakeinona.

4) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle 13.12.2013

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto 30.12.2013.

Haettava kullanhuuhdonta-alue sijaitsee Inarin kunnan alueella, Purnumukkaan johtavan tien eteläpuolella, Lato-oja varressa.

Alue ei sisällä luonnonsuojeluohjelma- tai luonnonsuojelualueisiin, ei myöskään erämaa-alueisiin eikä Natura 2000 -suojelualueverkostoon. Kullanhuuhdonta-alue sijoittuu Muotkatunturin paliskunnan alueelle ja se on Metsähallituksen hallinnassa olevaa valtion metsätalousaluetta. Alueella ei ole tiedossa olevia rauhoitettujen tai uhanalaisten lajien esiintymiä.

Lupa-alueella otettava huomioon

Metsätalousalueellakin toimittaessa tulee huomioida luonnonsuojelulain säännökset ja tavoitteet sekä Metsähallituksen alueelle mahdollisesti antamat käytännön ohjeet.

Jos alueelle sijoittuu luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettujen lajien, uhanalaisten lajien ja erityisesti suojeltavien lajien esiintymiä, on huuhdonta-alueen toiminta järjestettävä siten, että siitä ei aiheudu luonnonsuojelulaissa kiellettyä seurausta luonnonsuojelulain 29 ja 47§:ssä rajatuissa kohteissa, 49§: 1 momentissa tarkoitetulla lisääntymis- ja levähdyspaikoilla sekä noudatettava eläin- ja kasvilajien rauhoitussäännöksiä. Tietoa näistä on saatavissa Metsähallituksen luontopalveluilta, mikäli alueen luontotyyppejä ja lajistoa on inventoitu. Poronhoidon tärkeät laidunalueet, laidunkierto ja vasomisalueet tulee ottaa huomioon töitä suunniteltaessa ja maastossa liikuttaessa.

Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma, vesiensuojelu

Hakemuksessa on ilmoitettu, että hakemus sisältäisi kaivannaisjätteen

jätehuoltosuunnitelman. Erillistä jätteenhuoltosuunnitelmaa hakemuksen liitteenä ei ole.

Hakemuksessa on kuitenkin mainittu joitakin toimenpiteitä, mitä tehdään jätteisiin liittyen.

Suunnitelma on kuitenkin hyvin yleispiirteinen eikä siitä tarkemmin ilmene, miten

suunnitelmalla todellisuudessa ehkäistään mahdollisia ympäristöhaittoja, mm. selvitys kaivannaisjätteen ympäristövaikutuksista puuttuu kokonaan, humuksen ja kiintoaineksen huuhtoutumista vesistöön ottaen huomioon myös tulva-aikaiset virtaamat ei ole mainittu. Huuhdottavan aineksen käsittely tulee järjestää siten, että samentumista aiheuttavan humuksen ja kiintoaineksen joutuminen vesistöön estetään myös tulva-ajat huomioon ottaen.

Mikäli alueella on lähteitä, on niiden muuttaminen kielletty vesilain nojalla.

Rakentaminen

Alueelle haetaan lupaa yhdelle kevytrakenteiselle rakennukselle. Rakentaminen kullanhuuhdonta-alueelle on lähtökohtaisesti kielletty. Kullanhuuhdonta-alueelle saadaan kuitenkin rakentaa rakennus tai rakennelma, jos kullanhuuhtoja osoittaa sen olevan välttämätön tilapäistä oleskelua ja tarvikkeiden säilyttämistä varten. Rakentamisen välttämättömyys ratkaistaan kullanhuuhdontaluvan yhteydessä.

Kulkeminen alueella

Hakemuksessa kulku ja huolto huuhdonta-alueelle on pääsääntöisesti esitetty tapahtuvaksi olemassa olevia tieyhteyksiä pitkin.

5) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Saamelaiskäräjille 13.12.2013

Saamelaiskäräjien lausunto 28.3.2014

Kullanhuuhdontahakemuksen tiedot

Risto Vänskä hakee viideksi (5) vuodeksi kullanhuuhdontaluvan jatkolupaa (lapiokaivu) Inarin kunnassa, Paatarijärven pohjoispuolella, Räppänävaaranjärven rannalla sijaitsevalle valtaukselleen (Hillakulta). Alue ei kuulu Natura 2000 –alueeseen, vaikkakin se sijaitsee noin 3,5 km etäisyydellä Lemmenjoen kansallispuistosta ja 8,5 km Muotkatunturin erämaa-alueesta. Lisäksi alueen läheisyydessä, noin 6 km etäisyydellä, sijaitsevat Metsähallituksen luonnonsuojeluohjelmien alueeseen kuuluvat Kettujoen suoalue, Kettujoki ja Vaskojoki. (Metsähallituksen retkikartta, www.retkikartta.fi).

Haetun alueen pinta-ala on 4,2 hehtaaria. Hakijan tarkoituksena on kaivaa 2-6 kuutiota maata kesä- ja elokuussa. Hakijalla ei ole voimassa olevaa ympäristölupaa. Hakija hakee rakennuslupaa hakemuksen yhteydessä; hakijan käytössä on ollut pressurakenteinen sosiaalinen tila peseytymistä ja pyykinpesua varten, joka puretaan talveksi pois. Kulku alueelle tapahtuu Metsähallituksen metsäautotietä pitkin.

Lausunnon perustelut

Hakemus ei täytä kaivoslain 34 §:n ja 65 §:n edellytyksiä

Hakemuksesta puuttuvat lupaharkinnalle välttämättömät, kaivoslain 34 §:n edellyttämät tiedot. Lain §:n 34 2 momentin mukaan hakemuksessa on oltava lupaharkinnan kannalta tarpeellinen ja luotettava selvitys:

- 1)hakijasta sekä hakijan edellytyksistä harjoittaa haettuun lupaan perustuvaa toimintaa;
- 2)hakemuksen kohteena olevasta alueesta ja sen kaavoitustilanteesta sekä alueen käyttöä koskevista rajoituksista ja niiden huomioon ottamisesta;
- 3)niistä, joiden etua, oikeutta tai velvollisuutta asia saattaa koskea (asianosainen);
- 4)toiminnan edellytyksistä:
 - a) erityisesti alustava arvio alueella olevista kaivosmineraaleista ja mihin arvio perustuu, kun kyse on malminetsintälupahakemuksesta;
 - b)erityisesti esiintymän hyödyntämiskelpoisuudesta, kun kyse on kaivoslupahakemuksesta;
- 5)toimintaa koskevista suunnitelmista;
- 6)toiminnan ympäristö- ja muista vaikutuksista ottaen huomioon suunniteltujen toimenpiteiden laatu ja laajuus; selvitystä ei kuitenkaan vaadita siltä osin kuin vaaditut tiedot sisältyvät 3 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun ympäristövaikutusten arviointiselostukseen;
- 7) toiminnan lopettamisesta ja siihen liittyvistä toimenpiteistä sekä jälkitoimenpiteistä.

Hakemus ei myöskään täytä kaivoslain 65 §:n edellytyksiä. Kaivoslain 65 §:n mukaan kullanhuhdantaluvan voimassaoloa voidaan jatkaa enintään kolme vuotta kerrallaan; hakija hakee jatkolupaa viideksi (5) vuodeksi. Kaivoslain 65 §:n 2 momentin mukaan kullanhuhdantaluvan voimassaolon jatkamisen edellytyksenä on muun muassa, että kullanhuhdonta on ollut tehokasta ja järjestelmällistä (kohta 1) ja että kullanhuhdonta-alueella on edelleen maalajeista huuhdottavaa kultaa niin runsaasti ja sellaisessa muodossa, että kullanhuhdonnan jatkamiselle on edellytykset (kohta 2). Hakija on yrittäjä/osa-aikaeläkeläinen, ja harjoittaa omien sanojensa mukaan kullanhuhdontoa viikkoa kesän aikana, kesä- ja elokuussa. Hakija ei anna selvitystä alueelta löydetyn kullan määrästä eikä arviota siitä, kuinka paljon kultaa on edelleen löydettävissä. Hakemuksen tietojen perusteella on mahdotonta arvioida onko kullanhuhdonto ollut tehokasta ja järjestelmällistä ja onko kullanhuhdonnan jatkamiselle edelleen edellytykset.

Kaivoslain 38 §:n toimeenpano ja lupaviranomaisen selvitysvelvollisuus

Kaivoslain 38 §:n mukaan lupaviranomaisen tulee saamelaisten kotiseutualueella selvittää yhteistyössä saamelaiskäräjien, alueen paliskuntien, alueen hallinnasta vastaavan viranomaisen tai laitoksen ja hakijan kanssa malminetsintäluvan, kaivosluvan tai kullanhuhdantaluvan mukaisesta toiminnasta aiheutuvat vaikutukset saamelaisten oikeudelle alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan sekä harkita

haittojen vähentämiseksi ja estämiseksi tarvittavat toimenpiteet. Hallituksen esityksessä kaivoslain (HE 273/2009vp) ohjataan tarkemmin §:n 38 soveltamista: hallituksen esityksen mukaan kaivoslain 38 §:n edellyttämä vaikutusten arviointi on lupaviranomaisen velvollisuus. Kaivoslain 38 §:n mukaan tällöin on otettava huomioon myös hakemuksessa tarkoitettun alueen läheisyydessä voimassa olevat vastaavat luvat (kohta 1), mitä saamelaisten oikeuden kannalta alkuperäiskansana tärkeitä alueita hakemus koskee (kohta 2) ja muut saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana häiritsevät alueiden käyttömuodot hakemuksessa tarkoitettulla alueella ja sen läheisyydessä (kohta 3). Tukes ei ole toimittanut saamelaiskäräjille kaivoslain 38 §:n edellyttämiä selvityksiä. Saamelaiskäräjien näkemyksen mukaan hallituksen esityksessä ja kaivoslain 38 §:ssä asetettu lupaviranomaisen velvollisuus selvittää luvan mukaisen toiminnan vaikutukset saamelaisten oikeudelle ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan ei tällä hetkellä toteudu lainsäätäjän tarkoittamalla tavalla.

Saamelaiskäräjien näkemyksen mukaan kaivoslain 38 §:n edellyttämä lupaviranomaisen selvitysvelvollisuus tarkoittaa käytännössä sitä, että Tukesin tulisi kaivoslain mukaisia lupia myöntäessään soveltaa kriteereitä, jotka kussakin yksittäistapauksessa pienentäisivät mahdollisia ympäristövaikutuksia ja näin saamelaiselinkeinoille aiheutuvia haittoja mahdollisimman tehokkaasti. Saamelaiskäräjät ehdottaakin, että Tukes kaivosviranomaisena soveltaisi käytännön osoituksena kaivoslain 38 §:n vaikutusten huomioimisesta ympäristöoikeuden ja -hallinnon BAT (Best Available Technique) ja BEP (Best Environmental Practice) –periaatteita. Periaatteiden käytännön soveltamiseksi Tukesin tulisi selvittää mitä periaatteet kussakin hakemuksessa tarkoittavat ja edellyttää niiden soveltamista. Jotta kaivoslain 38 §:n edellytykset täyttyisivät lainsäätäjän tarkoittamassa mielessä, tulisi lupaviranomaisen myös edellyttää luvan hakijoilta nykyistä laajempaa ja yksityiskohtaisempaa kuvausta käytettävistä menetelmistä ja suunnitellusta toiminnasta kokonaisuutena, sekä konkreettisen arvion luvan mukaisen toiminnan vaikutuksista luontoympäristöön. Tällä tavalla myös saamelaiskäräjille tarjottaisiin kaivoslain 38 §:n edellyttämä mahdollisuus antaa näkemyksensä lupaharkintaan.

Luvan myöntämisen edellytykset

Hakemus ei täytä kaivoslain 34 §:n edellytyksiä. Hakemuksen kohteena oleva alue sijaitsee Muotkatunturin paliskunnan alueella, erityisellä poronhoitoalueella. Poronhoitolain 2 § 2 momentin mukaan erityisesti poronhoitoon tarkoitettulla alueella maata ei saa käyttää sillä tavoin, että siitä aiheutuu huomattavaa haittaa poronhoidolle. Kaivoslain 38 §:n 1 momentin mukaan lupaviranomaisen tulee erityisellä poronhoitoalueella selvittää yhteistyössä alueella toimivien paliskuntien kanssa luvan mukaisesta toiminnasta aiheutuvat haitat poronhoidolle. Hakemuksesta ei käy ilmi minkä paliskunnan alueella hakemuksen kohteena oleva alue sijaitsee, saati sitten Muotkatunturin paliskunnan kantaa hankkeeseen. Paliskunnan kantaa ei myöskään ole toimitettu saamelaiskäräjille tiedoksi lausuntopyynnön yhteydessä. Saamelaiskäräjien saaman tiedon mukaan Muotkatunturin paliskunta vastustaa hanketta (puhelinkeskustelu poroisäntä Tarmo Lietoffin kanssa 19.3.2014).

Hakija on valtauksella omien sanojensa mukaan kuusi viikkoa kesän aikana. Hänellä on ollut käytössään pressurakenteinen sosiaalinen tila peseytymistä ja pyykinpesua varten, joka puretaan talven ajaksi pois. Hakija hakee jatkolupahakemuksen yhteydessä rakennuslupaa, mutta hakemuksesta ei selkeästi käy ilmi millaiselle rakennelmalle tai rakennukselle lupaa haetaan. Hakija ei myöskään osoita miksi rakentaminen alueelle olisi välttämätöntä. Kaivoslain 26 § mukaan rakentaminen kullanhuuhdonta-alueella on kielletty. Kullanhuuhdonta-alueelle saadaan kuitenkin rakentaa rakennus tai rakennelma, mikäli kullanhuuhtoja osoittaa sen olevan välttämätön kullanhuuhtojen tilapäistä oleskelua ja tarvikkeiden säilyttämistä varten eikä alueen hallinnasta vastaava viranomainen tai laitos vastusta rakentamista perustellusta syystä. Hallituksen esityksessä todetaan, että loma-asuntojen kaltainen rakentaminen ei olisi mahdollista kullanhuuhdonta-alueelle 2 momentin nojalla. Hallituksen esityksessä todetaan edelleen, että poikkeaminen rakennuskiellosta voi olla maisemallinen, aluetta koskevan muun tarpeen tai tarkoituksen huomioon ottaminen etenkin erämaa- alueella ja luonnonsuojelualueella, luonnonsuojeluun liittyvä tai muu näihin verrattava syy. Kullanhuuhtoja olisi velvollinen osoittamaan rakentamisen välttämättömyyden. Osoituksena tästä välttämättömyydestä voidaan pitää kullanhuuhtojen aikaisempaa toimintaa ja sen laajuutta sekä vuosittain talteen ottamaa kultamäärää, mikä vastaisi nykytilaa. Lähinnä näiden perusteella kaivosviranomainen arvioisi vuoden aikana käsiteltävän maa-aineksen määrää sekä sen vaatimaa työtä ja aikaa sekä harkitsisi, onko rakentamista pidettävä välttämättömänä. Kaivosviranomaisen harkinnassa myös rakennuksen tai rakennelman sijainnilla on merkitystä. Jos kullanhuuhdantalupaa hakee sellainen, jolla ei ole aikaisempaa kokemusta kullan- huuhdonnasta, arvioinnille ei ole riittäviä edellytyksiä eikä rakentamista lähtökohtaisesti voida pitää välttämättömänä (HE 273/2009vp).

Saamelaiskäräjille ei ole toimitettu tietoa Metsähallituksen kannasta rakentamiseen. Saamelaiskäräjien Muotkatunturin paliskunnalta saaman tiedon mukaan hakijan tarkoitus olisi saada kaivoslain nojalla vapaa-ajan asunto. Hakija on ole hakemuksessaan selvittänyt miksi rakennukselle olisi tarvetta. Rakentamiselle ei tule antaa lupaa, koska rakennus olisi kaivoslain § 26 vastainen. Hakija ei ole pystynyt osoittamaan rakennuksen välttämättömyyttä.

Kaivoslain § 46 kohdan 8 mukaan lupaa ei voi myöntää, jos on painavia perusteita epäillä, että haetun alueen laajuuden johdosta taikka hakemuksen käsittelyn yhteydessä ilmenneistä muista syistä hakijalla ei ole edellytyksiä tai ilmeisesti tarkoitustakaan ryhtyä luvan mukaiseen toimintaan. Hakija ei anna selvitystä alueelta löydetyn kullan määrästä eikä arviota siitä kuinka paljon kultaa alueelta on edelleen löydettävissä.

Kaivoslain 50 § määrittelee luvan myöntämisen esteistä, että lupa yksin tai yhdessä muiden vastaavien lupien tai alueiden muiden maankäyttömuotojen kanssa ei saa olennaisesti heikentää saamelaisten kotiseutualueella edellytyksiä harjoittaa perinteisiä saamelaiselinkeinoja taikka muuten saamelaisten oikeutta ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Saamelaiskäräjien näkemyksen mukaan kaivutoiminnasta seuraa aina

ympäristövaikutuksia, jotka vaikuttavat alueen saamelaisväestön edellytyksiin alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää kulttuuriaan ja perinteisiä, luontosidonnaisia elinkeinojaan. Tukes ei ole toimittanut saamelaiskäräjille kaivoslain 38 §:n edellyttämiä selvityksiä alueen muista maankäyttömuodoista tai voimassa olevista luvista.

Alueella ei ole muita vastaavia lupia, vaan jatkolupahakemus on Muotkatunturin paliskunnan alueelle haettu lupahakemus uuden kaivoslain aikana. Vaikka alueella ei ole vastaavia voimassa olevia lupia, tulee alueen muut maankäyttömuodot ja aiemman toiminnan (mm. metsätalous) kumulatiiviset vaikutukset ottaa huomioon arvioitaessa luvan mukaisen toiminnan vaikutuksia saamelaisten oikeudelle ylläpitää ja kehittää kulttuuriaan. Saamelaisten kotiseutualueen muut maankäyttömuodot vähentävät merkittävästi poronhoidolle tärkeiden luonnontilaisten laidunalueiden määrää, muuttaen samalla saamelaisen poronhoidon perinteitä. Saamelainen poronhoito perustuu laidunkiertojärjestelmään, joka on riippumaton porojen biologisesta vaellusvietistä. Laidunkiertojärjestelmä perustuu talvi- ja kesälaidunalueisiin ja mahdollisuuksien mukaan myös syksyisiin rykimä- ja keväisiin vasotusalueisiin. Poronhoito perustuu poron ja ihmisen yhteiseen vuotusaikakiertoon ja järjestelmä on hioutunut sellaiseksi, että se mahdollistaa poron mahdollisimman luonnonmukaisen käyttäytymisen. Luonnon uusiutuminen saamelaisten kotiseutualueella on hidasta, ja alueen muut maankäyttömuodot, kuten matkailu, metsätalous ja kaivostoiminta, voivat heikentää paikallisesti alueen luonnon monimuotoisuutta ja perinteisen luonnonkäytön harjoittamisedellytyksiä.

Saamelaiskulttuurin säilymisen kannalta on keskeistä, että poronhoidon harjoittamisen edellytykset turvataan. Poronhoidolle varattujen alueiden ottaminen kullankaivutoiminnan käyttöön aiheuttaa merkittävää vahinkoa alueen poroelinkeinoille, sillä saamelainen poronhoito perustuu luonnonlaitumien hyödyntämiseen ja laidunkiertoon. Kaivoslain 50 §:n mukaan malminetsintälupaa, kaivoslupaa ja kullanhuuhdontalupaa ei saa myöntää, jos luvan mukainen toiminta aiheuttaisi erityisellä poronhoitoalueella huomattavaa haittaa poronhoidolle (kohta 3). Myöskään poronhoitolain 2 § 2 momentin mukaan erityisesti poronhoitoon tarkoitettulla alueella maata ei saa käyttää sillä tavoin, että siitä aiheutuu huomattavaa haittaa poronhoidolle. YK:n ihmisoikeuskomitea on lisäksi korostanut YK:n kansalais- ja poliittisia oikeuksia koskevan sopimuksen 27 artiklaan nojautuvissa ratkaisuisaan (Ilmari Länsman et al. vs. Suomi 1992) sitä, että saamelaisyhteisön tulee säilyä elinvoimaisena myös tulevaisuudessa ja etteivät pääväestön taloudelliset edut saa vaikeuttaa saamelaisen elämäntavan säilymistä ja kehittämistä.

Yhteenveto

Saamelaiskäräjien hallitus on kokouksessaan 7.6.2012 linjannut, ettei se lähtökohtaisesti vastusta lapiokaivumenetelmään perustuvien kullanhuuhdontalupien myöntämistä sellaisille alueille, joilla on jo ennestään harjoitettu kullankaivutoimintaa. Lupahakemusten puoltaminen edellyttää kuitenkin, että kaivoslain asettamat edellytykset täyttyvät ja lupaharkinnassa menetellään kaivoslain 38 § ja 50 § edellyttämällä tavalla. Hakemus ei täytä

kaivoslain 34 §:n 2 momentin asettamia vaatimuksia. Tukesin lausuntopyyntö on niin ikään puutteellinen, sillä Tukes ei ole toimittanut saamelaiskäräjille kaivoslain 38 §:n edellyttämiä selvityksiä luvan mukaisen toiminnan vaikutuksista saamelaisten oikeuteen alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan.

Tukesin tulisi ottaa kaivoslain käytännön toteuttamisen linjauksessa huomioon Rovaniemen hallinto-oikeuden päätökset 13/0266/1, 13/0269/1, 13/0268/1 ja 13/0267/1 ja niiden ratkaisuselosteet. Hallinto-oikeus oli erityisesti viitannut saamelaiskäräjien pyytämään neuvotteluun § 38 soveltamisen selvittämiseksi. Vaikka Tukes on valittanutkin päätöksistä, sen tulisi huomioida hovioikeuden ratkaisukäytäntö linjauksissaan siihen asti kun korkein hallinto-oikeus antaa lopullisen ratkaisunsa. Hallinto-oikeuden ratkaisu on kuitenkin tällä hetkellä ennakkoratkaisu kaivoslain soveltamisessa saamelaisten kotiseutualueella. Mikäli hallinto-oikeuden ratkaisut pysyvät voimassa, eikä Tukes ole ottanut niitä huomioon ratkaisukäytännössään, se tulee aiheuttamaan asianosaisille turhaa haittaa ja ylimääräistä vaivaa.

Edellä esitetyn pohjalta saamelaiskäräjät esittää, että Tukes lähettää hakemuksen hakijalle täydennettäväksi ja saamelaiskäräjille uuden lausuntopyyntöön riittävine 38 §:n mukaisine selvityksineen. Vaikutusten arvioinnissa tulee ottaa huomioon alueen muut vastaavat luvat sekä maankäyttömuodot (mm. metsätalous) kuten kaivoslain § 38 ja § 50 edellyttävät, sekä aikaisempien toimien kumulatiiviset vaikutukset saamelaiskulttuurille ja sen harjoittamisen edellytyksille. Hakemuksen tietojen perusteella edellytyksiä luvan myöntämiselle ei ole ja saamelaiskäräjät vastustaa luvan myöntämistä sille toimitettujen tietojen perusteella.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston kannanotto lausunnoissa ja muistutuksissa esitettyihin yksilöityihin vaatimuksiin.

Lausunnoissa esitetyt seikat on otettu päätöksessä huomioon lupamääräyksillä.

Muistutukset ja mielipiteet

Muistutuksia ja mielipiteitä ei ole jätetty.

Hakijan selitys

Hakijalta ei ole pyydetty selitystä.

Päätösmaksu

Päätösmaksu 550 €. Valtion talous- ja henkilöstöhallinnan palvelukeskus lähettää laskun hakijalle.

Perustelut: Asetus Turvallisuus- ja kemikaaliviraston maksullisista suoritteista (636/2013)

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta kaivoslain (621/2011) 162 §:n nojalla Rovaniemen hallinto-oikeudelta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Päätöksestä perittävästä maksusta voidaan valittaa samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

Valitusaika on 30 päivää tämän päätöksen antopäivästä. Liitteenä olevasta valitusosoituksesta ilmenee, miten muutosta haettaessa on meneteltävä.

Päätöksestä tiedottaminen

Päätöksestä tiedotetaan kaivoslain (621/2011) 58 §:n mukaisesti. Lupapäätös liitteineen toimitetaan postitse hakijalle. Jäljennös päätöksestä toimitetaan niille, jotka ovat tätä erikseen pyytäneet sekä niille kunnille, ELY-keskuksille ja muille viranomaisille, joille asiasta sen käsittelyn aikana on annettu tieto tai joilta on pyydetty lausunto. Jäljennös päätöksestä toimitetaan myös saamelaiskäräjille ja paliskunnalle.

Päätöksen antamisesta ilmoitetaan niille, jotka ovat tehneet muistutuksen asiassa tai ovat ilmoitusta erikseen pyytäneet, sekä niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee.

Päätöksen antamisesta kuulutetaan alueen kunnan ilmoitustaululla.

Sovelletut säännökset

Kaivoslaki (621/2011)

Asetus kaivostoiminnasta (391/2012)

Asetus Turvallisuus- ja kemikaaliviraston maksullisista suoritteista (636/2013)

Lisätietoja

Lisätietoja antaa Pasi Molkoselkä, puh. 029 5052 133, etunimi.sukunimi@tukes.fi

Terho Liikamaa
Kaivosyli-insinööri

Pasi Molkoselkä
Ylitarkastaja

LIITTEET Liite 1. Valitusosoitus
Liite 2. Kartta alueesta (1:10 000)
Liite 3. Ohjeet vakuuden asettamiseen
Liite 4. Panttaussitoumus

TIEDOKSI Inarin kunta
Lapin ely-keskus
Metsähallitus
Muotkatunturin paliskunta
Saamelaiskäräjät

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Päätökseen saa hakea muutosta valittamalla sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä pääosa tässä päätöksessä tarkoitettusta alueesta sijaitsee. Toimivaltainen hallinto-oikeus on mainittu valitusosoituksen lopussa. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Määräaika valituksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen antopäivästä.

Valitusoikeus

Päätöksestä voivat valittaa ne, joiden etua, oikeutta tai velvollisuutta asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset, saamelaiskäräjät sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan ja kolttien kyläkokous sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää kolttien elinolosuhteita ja mahdollisuuksia harjoittaa elinkeinoja.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- 1) päätös, johon haetaan muutosta
- 2) miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- 3) perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- 4) valittajan nimi ja kotikunta
- 5) postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla).

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- 1) päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- 2) asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- 3) asiamiehen valtakirja

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmän voi viedä valittaja itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä. Hallinto-oikeudessa kirjaamon aukioloaika on klo 8.00–16.15. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Valittajalta peritään hallinto-oikeudessa **oikeudenkäyntimaksu** 97 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa (701/1993) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Toimivaltaisen hallinto-oikeuden yhteystiedot muutoksenhakua varten:

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

Käyntiosoite: Isokatu 4, OULU

Postiosoite: PL 189, 90101 OULU

Faksi: 029 56 42841

Sähköposti: pohjois-suomi.hao@oikeus.fi

Puhelin: 029 56 42800 (vaihde)

